

DAMIR STOJIĆ
Prispodobe milosrđa

© 2019 by SALESIANA d.o.o.
Omiška 8, Zagreb
salesiana@salesiana.hr
www.salesiana.hr

Sveto pismo Staroga i Novoga zavjeta,
© Kršćanska sadašnjost d.o.o., Zagreb, 2008.

Za nakladnika: Mihovil Kurkut

Recenzija: Zoran Vladušić

Lektura: Viktorija Lijović

Prijepis: Sanja Bučan

Grafičko oblikovanje naslovnice: Ivana Štrbić (fotografija: STOCKSY)

Grafička priprema: Salesiana d.o.o.

Tisak: »Denona« d.o.o., Zagreb

ISBN 978-953-205-188-9

DAMIR STOJIĆ

Prispodobe milosrđa

drugo dopunjeno izdanje

*devet propovijedi
za godinu C*

Predgovor

Don Damir Stojić objavio zbirku svojih nedjeljnih propovijedi! Nema bolje reklame za knjigu od same činjenice da ju je napisao jedan tako popularan studentski kapelan. Jako se dobro sjećam pastorala mladih osamdesetih godina prošloga stoljeća, pastorala koji je tada bujao u gradu Zagrebu, ali i u drugim gradovima u Hrvatskoj. Osobito se isticao vjeronauk za studente i radničku mladež u Zagrebu. Prednjačili su vlč. Tomislav Ivančić i njegova zajednica MiR (Molitva i Riječ), koji su i meni osobno bili svjetlo u studentskim danima, zatim fra Zvezdan Linić, tada kateheta mladih kod franjevacu na Kaptolu, i uvijek snažan pastoral isusovaca u Palmotićevoj ulici. Na tim su se vjeronaucima okupljale stotine mladih, ponekad bi ih se okupilo i po tristo, četiristo. Prije toga nadale-

Prispodobе milosrđa

ko je bio poznat filozof i isusovac, kasnije biskup Mijo Škvorc, koji je i samomu režimu zadavao silne muke svojom filozofskom bistrinom. Na tribini u Studentskomu centru u Zagrebu, polemizirajući s poznatim komunističkim ideologom, u javnoj debati pred dvije i po tisuće ljudi, odnio je briljantnu pobjedu koja je danima tako snažno odjekivala u krugovima mlade katoličke inteligencije. Zagreb se uvijek borio i opstajao, Bog je uvijek slao proroke i mladi su uvijek nekoga slijedili – katehetu koji pred njima ide prvi, svjedočki, hrabro, pobožno, donoseći Boga, sada i ovdje.

Na početku ovoga stoljeća činilo se, međutim, da nam je novo vrijeme donijelo i to da više nema pastoralna mladih i da je prošlo ono doba vjeronauka, kateheza i masovnih okupljanja mladih. Pater Zvezdan Linić otišao je u Tabor, osobito se posvetivši duhovnim seminarima. Pater Ivančić nastavio je s hagioterapijom, a fratri su promijenili model rada i posvetili se radu s malim zajednicama u Frami. Zakratko je zabljesnula zvijezda isusovca Luke Rađe koji je silno puno obećavao, ali naglo je ugasnula jer je on teško nastradao u prometnoj

nesreći. Opet je sve utihnulo i vjeronauk je posve nestao. Neki su u tome prepoznali novo vrijeme, s time su se pomalo i mirili, ali poticali su na traženje novih modela. A onda nam je iz Kanade Bog poslao omanjega salezijanca, Hercegovca podrijetlom, kako bi pokrenuo najveći vjeronauk u povijesti Zagreba. Pojavio se najutjecajniji kateheta mladih kakva Hrvatska nikada prije nije imala. Pojavio se don Damir Stojić, kateheta, ali i misionar koji je širio radosnu vijest u Hrvatskoj, a i šire. Sada nije riječ o stotinama, nego o tisućama mladih. U vrijeme interneta, društvenih mreža, pametnih telefona i maštovitih aplikacija, na studentskim vjeronaucima koje, zbog silna interesa za njegove nove teme, mora držati u dva navrata, kao u dvije predstave, okuplja se više od tisuću studenata. Posvuda se pročulo za neku novu teologiju – teologiju tijela, svetoga pape Ivana Pavla II., ali i za druge teme o kojima treba govoriti mladima. Onima koji dolaze na vjeronauke treba, naravno, pridodati i one koji ga prate preko medija čitajući ili slušajući njegove popularne kateheze. Ne znam koliko je don Damir bio inspiracija tomu da se takvi programi danas

Prispodobe milosrđa

održavaju diljem Hrvatske, od Osijeka, preko Rijeke i Splita, do Dubrovnika, ali mojemu pastoralu svakako jest i ohrabrenje i izazov. Ove činjenice, mnogima poznate, same su po sebi dovoljan razlog da bi se ovakve propovijedi tiskale i prodavale. I ja ih želim imati i mislim da nikomu ne će trebati posebno tumačiti koliko je ovo djelo vrijedno niti koga poticati da ovu knjigu kupi.

Bilo bi, međutim, manjkavo dopustiti da u čitanje ove knjige krenete s predodžbom da su to tek obične propovijedi. Nisu! Čitajući ih, doživljam načas kako me don Damir vodi biblijskom arheologijom živopisno opisujući mjesta kojima Isus prolazi i stavljajući ih u povijesni kontekst. Izvrstan su, stoga, preludij za meditaciju o evanđelju koje će uskoro tumačiti. Dok sam čitao prispodobu o milosrdnomu Samarijancu, tj. prije nego što me uveo u tumačenje prispodobe o milosrdnomu Samarijancu, najprije me proveo Palestinom, dao mi osjetiti duh Jerihona i svetost Jeruzalema te sam tako mogao posve zanesen ostati neko vrijeme i promatrati duh mjesta. Njegove propovijedi možete, također, doživjeti kao ugodne male biblijske egzegeze, jer

detaljno prolazi sve momente perikope osvrćući se često na analizu jezičnih i značenjskih vrijednosti kako bi nam još više približio značenje teksta i njegovu pravu bitnost. Čestim tumačenjem grčkoga izvornika proširuje ili korigira prvotno shvaćeno značenje teksta.

Ako su sve to, jesu li onda ovo uopće propovijedi, tj. o čemu je ovdje uopće riječ?

Nikada nisam bio na don Damirovoj nedjeljnoj svetoj misi u dvanaest sati, u crkvi Svete Mati Slobode, gdje su ove propovijedi naviještane *urbi* – ondje prisutnomu mnoštvu te, danas najznamenitije crkve mladih u Hrvata, *et orbi* – mnogim ljudima diljem svijeta, internetom ili na drugi način. Ovoga mi je časa to baš drago jer bi u suprotnome, pod dojmom viđenoga i proživljenoga, uz krasno pjevanje i uskrсну radost ondje tako živu svake nedjelje, možda bio neobjektivan. A možda bih, i tako hvaleći sve napisano, bio nesiguran je li bilo baš tako. Budući da njegove nedjeljne propovijedi doživljavam samo čitajući ono što ćete i vi čitati, smijem vjerovati da ćete čitajući ih, biti uneseni u samu svetu misu i osjetiti živo izgovorenu riječ.

Čitao sam mnogo knjiga *nedjeljnih propovijedi*. Puno sam puta osjetio da one to zapravo nisu, da su štiva pisana u nekim kabinetima i uredima, ali da nisu življene i odživljene s narodom i pred narodom. Neke su nazvane propovijedima, ali su, još dok su pisane, bile namijenjene samo za knjigu ili iz kojega drugoga razloga jednostavno nisu uspjele. Ovdje nipošto nije tako. Ovo su doista, prave pravcate propovijedi koje odišu euharistijom, pastoralnom brigom za vjernike i kada ustreba, hrabrim osobnim svjedočenjem, često i priznanjem vlastitih slabosti i grijeha, radosti i susreta s Bogom živim.

Da, ovo su doista prave propovijedi.

pater Ivan Ike Mandurić

Uvod

Stari zavjet dobro oslikava hebrejska riječ *mâšâl*, koja označava poslovice, zagonetke, mudre izreke i usporedbe, a za Novi zavjet osobito je važna grčka riječ *parabolé*, koja doslovno znači *usporedba*, *prisposoba*. Novozavjetne su prisposobe remek-djelo poučavanja Gospodina Isusa Krista, biseri koji ni nakon gotovo dvije tisuće godina ne gube ništa od svojega sjaja.

Riječ je o načinu izražavanja kojim se pomoću slika, koje su slušateljima ili čitateljima poznate iz svakodnevnoga života, nastoji prenijeti određena pouka o vjeri ili moralu. Prisposobe su utemeljene na sličnosti vidljivoga i nevidljivoga, zemaljskoga i nebeskoga, ljudskoga i božanskoga. I više od toga, prisposobe se oslanjaju na jedinstvo svekolike stvarnosti koje je najpotpunije zasjalo

Prispodobе milosrđa

u utjelovljenju božanske osobe Sina. One nam, također, otkrivaju sakramentalno značenje ovoga svijeta, to jest njegovo svojstvo da nam na vlastiti način naviješta Božje kraljevstvo, da nas u Božje kraljevstvo uvodi. Elementi i zakoni prirode, kao i iskustva iz ekonomskoga, obiteljskoga, političkoga ili vjerskoga života, tako postaju vrata koja vode u kuću nebeskoga Oca. Isus nam ta vrata širom otvara svojim prispodobama pozivajući nas da uđemo i nađemo život u izobilju.

Ta širom otvorena vrata mogu, međutim, istovremeno biti i nepremostiva prepreka. One, naime, koji su otvorena srca prispodobе po vjeri uvode u otajstvo, a onima koji su lijeni promišljati o Riječi ili pak preoholi da po tako jednostavnim sredstvima pristupaju nebeskim stvarnostima, značenje ostaje skriveno. Sveti Pavao o tome piše: *Naravan čovjek ne prima što je od Duha Božjega; njemu je to ludost i ne može spoznati jer po Duhu valja prosuđivati* (1Kor 2, 14). U tom su smislu, prispodobе izazov našem umu i našoj slobodi. One su poput poziva koji traži naš svjestan, slobodan i djelatan odaziv.

Svojim živim slikama, zanimljivim likovima i radnjama, obećanjem da će nam priopćiti nešto o Bogu, da će nam pokazati nešto od Boga sama, prispodobe potiču naše osjećaje, urezuju se u naše sjećanje i tako nas osvajaju nastojeći nas na neki način uvući u svoju priču. Ako se damo osvojiti, odjednom ćemo se naći potpuno zahvaćeni ovim svetim pripovijestima te ćemo ih i intelektualno upoznati i cjelovito proživjeti i tako postati utjelovljenjem njihovih poruka u ovom svijetu i vijeku.

Napomena uz drugo dopunjeno izdanje

Knjiga *Prispodobe milosrđa* don Damira Stojića našla je svoje čitatelje u kratku roku, nije dugo stajala u knjižarama.

U prvoj nakladi te knjige tekst je bio bliži autorovu govorničkomu stilu i njegovu osebujnu jeziku, pa je mnogima bio katkada nejasan. Govorenu riječ, naime, slušatelj prima i doživljava neposredno, gotovo u istomu djeliću vremena kada je izgovorena. Pisana se riječ razlikuje od zapisane govornikove riječi jer je lišena svih okolnosti u kojima se dogodila: govornikove osobe, boje i tona glasa, izraza lica, pokreta tijela, slušateljstva...

Stoga smo odlučili ovo izdanje jezično osvježiti, približiti ga lijepu hrvatskomu jeziku i dopuniti ga još dvjema propovijedima kojima je tema *milosrđe*.

Priređivač

Kazalo

<i>Predgovor</i>	5
<i>Uvod</i>	11
<i>Milosrdni poput Oca</i>	15
Izgubljeni i nađeni sin ČETVRTA KORIZMENA NEDJELJA KROZ GODINU C	
<i>Komu se mnogo oprašta, mnogo ljubi</i>	35
Farizej Šimun, grješnica i dva dužnika 11. NEDJELJA KROZ GODINU C	
<i>Bog je milosrđe</i>	49
Milosrdni Samarijanac 15. NEDJELJA KROZ GODINU C	
<i>Milosrđe koje nas traži</i>	63
Izgubljena ovca i drahma 24. NEDJELJA KROZ GODINU C	
<i>Pravedno milosrđe</i>	73
Bezimeni bogataš i siromašni Lazar 26. NEDJELJA KROZ GODINU C	
<i>U potrazi za milosrđem</i>	87
Sudac i udovica 29. NEDJELJA KROZ GODINU C	

<i>Iskrenom molitvom k Božjemu milosrđu</i>	99
Farizej i carinik u Hramu 30. NEDJELJA KROZ GODINU C	
<i>Toma, naš brat blizanac</i>	111
Nevjerni Toma DRUGA VAZMENA NEDJELJA KROZ GODINU C	
<i>Milosrđe je već ušlo u naš život</i>	123
Carinik Zakej 31. NEDJELJA KROZ GODINU C	
Napomena uz drugo dopunjeno izdanje	133

Sva prava pridržana. Nijedan se dio ove knjige ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronički, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti nakladnika.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001026509.

Tiskano u Hrvatskoj, travanj 2019.

2 3 4 5 6 • 23 22 21 20 19